

БУХОРОГА ТАШРИФ
Президентимиз Шавкат Мирзиёев маҳаллалар ҳаёти ва саноат корхоналари фаолияти билан танишиш, янги лойиҳаларни ишга тушириш ҳамда вилоятни ривожлантиришнинг муҳим масалаларини муҳокама қилиш мақсадида Бухоро вилоятига ташриф буюрди.

СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ СОҲАСИДА ҲАМКОРЛИК РИВОЖЛАНАДИ

Сенатга Корея Республикаси Миллий Ассамблеяси соғлиқни сақлаш ва ижтимоий таъминот қўмитаси раиси Чонг Чун Сук бошчилигидаги делегация ташриф буюрди.

Учрашув давомида Ўзбекистон ва Корея ўртасидаги ҳамкорликнинг бугунги ҳолати ва истиқболлари, шунингдек, парламентларaro муносабатларни ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди.

МАРКАЗИЙ ОСИЁДА СЕРТИФИКАТЛАРНИНГ ЭЛЕКТРОН АЛМАШИНУВИ ЖОРИЙ ЭТИЛАДИ

Тошкентда «Ready4Trade» Марказий Осий лойиҳаси доирасида ташкил этилган товарларнинг келиб чиқиши тўғрисидаги сертификатларнинг электрон алмашинуви бўйича минтақавий тадбир бўлиб ўтди.

Қозғоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Ўзбекистон ҳукуматлари вакиллари, товарлар келиб чиқишини сертификатлаш бўйича мутахассислар, шунингдек, Халқаро савдо палатаси ва Халқаро савдо маркази экспертлари иштирок этган тадбирда савдо операцияларини рақамлаштириш, қозғосиз савдо тартибини жорий этиш муҳимлиги алоҳида қайд этилди.

ОРОЛДА «ЯШИЛ» АГРОСАНОАТ СОҲАСИДА ЛОЙИҲАЛАР АМАЛГА ОШИРИЛАДИ

Ўзбекистон ташқи ишлар вазирининг ўринбосари Ғайрат Фозиллов мамлакатга ташриф билан келган Яшил ривожланиш глобал институти (GGGI) бош директори Франк Райсберманни қабул қилди.

Наманган вилояти

ҚУРУВЧИНИ КИМ ҲИМОЯ ҚИЛАДИ?

Бахтсиз ҳодиса юз бергач, «уйғониш»дан наф йўқ

Ўрганишлар шунни тасдиқламоқдаки, Наманган вилоятида олиб борилаётган қурилишларда меҳнат қилаётганларнинг кўпчилиги ёлланма ишчилардир. Ҳеч бири билан меҳнат шартномаси тузилмаган. Иш берувчига эса бу ҳолат айна мўддао. Бойси, у ёки бу сабабга кўра, бахтсиз ҳодиса юз берса ҳам иш берувчида сувдан осонгина қуруқ чиқиб кетиш имконияти бор.

Наманган шаҳар, Охунбобоев кўчасидаги нотуражой мажмуаси қурилиши бошланганига уч йилдан ошди. У ерда ишлаётганлар билан суҳбатлашганимизда, меҳнатига кунлик ҳақ олишлари маълум бўлди. «Низом-Ислом келажак сари» масъулияти чекланган жамияти вакилининг айтишича, ишчилар билан меҳнат шартномаси тузилмаган, кунлик ҳақ бериб келинган.

Ушбу кўчада қад ростлаётган кўп қаватли аҳоли тураржой биносида фаолият олиб бораётган қурувчиларнинг меҳнат шариоити билан ҳам танишдик. Улар юқори қаватларда ишлаётган бўлишларига қарамай, ҳеч бирининг устида махсус кийим ва ҳимоя воситаларини кўрмадик. Қурувчиларга берилиши шарт бўлган ҳимоя бош кийими эса бинонинг сотув офисига ҳўжақўрсинга тахлаб қўйилган.

«Salmonhouse» ташкилотиде иш пайти ҳеч бир вакилни топишнинг имкони бўлавермагач, қурувчиларнинг ўзлари билан гаплашиш мақсадида бино ичкарасига кирдик. Пала-партиш осилган кийимлар, санитария-гигиена талабларига мутлақ жавоб бермайдиган шариоитда овқатланиш ҳолатларини кузатар эканмиз, бу ерда ҳам инсон омили эътибордан четда қолганига амин бўлдик.

Амир Темури кўчасида барпо этилаётган яна бир объектда ҳам айна пайтда қурилиш ишлари жадал олиб борилапти. Яна уша аҳвол: ишчилар баланд

қаватларда ишлаётган бўлишларига қарамай, биронтасига ҳимоя воситалари берилмаган. «Lionstone» ташкилоти бошчилигидаги ушбу ишларга жалб қилинган 60 нафар ишчи шартнома асосида меҳнат қилар экан. Аммо бу ерда ҳам уларнинг ҳимоя бош кийимлари сотув бўлимига қаторлаштириб тегириб қўйилганидан таажубга тушдик. Бу ҳақда иш берувчидан сўраганимизда, қурувчиларга ҳимоя кийимлари юз фоиз берилгану уларнинг ўзларида бунни кийишга хоҳиш йўқ, деган жавобни эшитдик. Ахир бинонинг ўнинчи қаватидаги қурувчи энг хавфли шариоитда ишлашни била туриб ҳам ўз ҳаётини гаровга қўйиши мумкинми?!

Бу мавзуда кўп бор ёзилган, тегишли мутасаддиларга ҳам маълумотлар бориб етган бўлса-да, муаммо ҳануз эътиборсиз қолмоқда. Иш жараёнида бахтсиз ҳодиса юз бергандан сўнг «уйғониш»дан асло фойда йўқ.

Орзугул РУСТАМОВА
«ISHONCH»

Сирдарё вилояти

Мулоқот

Муштарийлар мулоҳазаси муҳим

«Одамларни тинглашни ўрганинг. Акс ҳолда, улар ҳам сизни тингламай қўяди».

Бу ҳикматли сўзлар журналист ва матбуот ходимлари фаолиятига жуда мос. Шунинг учун ҳам тахририятлар ходимлари муштарийлар билан доимий мулоқотда бўлишни фойдали деб билишади. Жумладан, «Ishonch» ва «Ishonch-Доверие» газеталари тахририяти ҳам газетонлар билан доимий учрашувлар ўтказиб келаётган.

Ўзбекистон касба уюшмалари Федерациясининг Сирдарё вилояти кенгашида газетанинг вилоят бўйича муҳбири Озода Мамадалиева билан ўтказилган навбатдаги мулоқот мазмунли ва ҳар иккала томон учун фойдали бўлди. Тадбирда касба уюшма фаоллари ва

газетонлар қатнашди. Ўзбекистон касба уюшмалари Федерациясининг Сирдарё вилояти кенгаши раиси Рустамбек Турсунмуродов газетанинг ўтган йилдаги фаолияти, у кўплаб танқидий ва таҳлилий мақолалар билан матбуотнинг кучини кўрсатиб келаётгани хусусида ўз фикрларини билдирди. Шунингдек, вилоят ҳаётига оид ўқишли мақолалар сонини ошириш, бунинг учун ҳудуддаги муҳбирлар билан ҳамкорликни янада кучайтириш ҳақида таклифлар берди.

Учрашувда газетанинг муштарийларга ўз вақтида етказилиши, бу борада ўтган йиллар тажрибаси ва жорий йилдаги қулайликлар ҳақида фикр алмашилди. Тадбир сўнггида ҳар бир иштирокчига тахририятнинг «2022 Нигоҳ» номли китоби тақдим этилди.

Ўз муҳбиримиз

Тошкент вилояти

Кўрик-танлов

Энг китобсевар ходим

«Ботаника» санаторийсида ходимлар ўртасида китобхонлик маданиятини оммалаштириш, уларнинг маънавий-маърифий баркамоллиги, билим даражасини юксалтириш мақсадида «Энг китобсевар ходим» кўрик-танлови ўтказилди.

Танловда учта шарт бўйича иштирокчиларнинг билим ва савияси синалди. «Адабиёт билимдони» шариоитида ҳар бир иштирокчи санаторий кутубхонасидан фойдаланиб, ўқиган китоблари ичидан ўзига манзур бўлган асар мазмунига кенг тўхтади. «Буюк мутафаккир ва адиб» шариоитида Бобур ҳаёти ва ижодига оид саволларга жавоб излаган бўлса, «Рубоий» шариоитида мумтоз тўртликларни ёддан ўқишди.

Тадбир якунида ҳар бир иштирокчи «Энг маҳоратли китобхон», «Энг ибратли китобхон», «Энг билимдон китобхон» каби номинандиялар бўйича тақдирланиб, санаторий маъ-

мурияти ҳамда касба уюшма қўмитасининг эсдалик совғаларини кўлга киритишди.

Севара ЭШОНҚУЛОВА,
«Ботаника» санаторийси ходимаси

Фарғона вилояти

«Аёллар дафтари»ни варақлаганда...

Муаммолар қоғозда қолмайди

Айна пайтда Фарғона вилоятида «Аёллар дафтари»нинг навбатдаги босқичи доирасида хотин-қизлар муаммолари уйма-уй юриш орқали ўрганилиб, тоифаларга киритиш жараёни қизғин кетаяпти.

Давлат муассасалари ва жамоат хизмати ходимлари касба уюшмаси Республика кенгаши раиси ўринбосари бошчилигидаги ишчи гуруҳ туман ва маҳалаларда хатлов жараёни билан танишишяпти.

Маҳалламизда 845 нафар 30 ёшдан ошган хотин-қиз яшайди, — дейди Фурқат туманидаги «Кўк дўппи» МФЙ хотин-қизлар фаоли Гулмирахон Аҳмедова. — Ишчи гуруҳ вакиллари билан биргаликда уларнинг ҳар бири билан суҳбатлашиб, муаммоларини қайд этдик. Ҳозир хатлов натижасида аниқланган эҳтиёжманд хотин-қизларнинг анкетаси та-сўровномаларини 6 тоифа бўйича ажратиб чиқялмиш.

Ишчи гуруҳ Фурқат туманидаги «Ҳайит» маҳалласида ҳам бўлди. Бу ерда 1 минг 678 нафар хотин-қиз истиқомат қилади, уларнинг 735 нафари 30 ёшдан ошган опа-сингилларимиздир. Ўрганишлар давомида анкета сўровномаларининг ҳаққоний тўлдирилгани ҳам кўздан кечирилди. Шу билан бирга, суҳбат ўтказилган аёлларни қийнаётган муаммолар ва уларнинг ечими юзасидан суҳбатлашилди.

Жамшид ЭРГАШЕВ
«ISHONCH»

Она болага ғамхўрлик қила олмаганда...

САВОЛ: *Бир танишимнинг яқинда уч ёшга тўладиган фарзанди бор. Бироқ рафиқаси оғир касалликка учрагани туфайли узоқ вақт шиfoxонада даволанишда бўлишга мажбур ва бола парвариши билан шуғуллана олмаяпти. Шундай ҳолат юзага келганда иш жойида унга қандайдир енгилликлар бериш имкониятлари қонунларда кўрсатилганми?*

Жиззах шаҳри

Жўрабек НОРБЕКОВ

ЖАВОБ: Албатта. Меҳнат кодексининг 238-моддасида аёлларга оналик билан боғлиқ ҳолда бериладиган қафолатлар ва имтиёзлар, яъни тунги ишларга ва иш вақтидан ташқари ишларга, дам олиш кунларидаги ишларга жалб этишни ва хизмат сафарига юборишларни чеклаш, шунингдек, қўшимча таътиллар бериш, имтиёзли иш режимидаги ўрнатилган ҳамда меҳнат тўғрисидаги қонунлар ва бошқа норматив ҳужжатларда белгиланган бошқа қафолатлар ва имтиёзлар она парваришига муҳтож (она вафот этган, оналик ҳуқуқларидан маҳрум этилган, узоқ вақт даволаш муассасаларида бўлган ва она сифатида болага ғамхўрлик қила олмаган бошқа ҳолларда) болани амалда тарбия қилаётган оталарга, бувиаларга, буваларга ва бошқа қариндошларга, шунингдек, вояга етмаган болаларнинг васийларига (ҳомийларига) ҳам татбиқ этилиши кўзда тутилган.

Демак, танишимиз фарзандлари тарбияси билан юқорида келтириб ўтилган қафолат ва имтиёзлардан фойдаланган ҳолда бемалол шуғулланиши мумкин.

Ҳодиса эҳтиётсизлик оқибатида рўй берса...

САВОЛ: *Ишхонасида электр чойнакни ўчирмасдан қолдирган қариндошимнинг хизмат хонасида ёнғин чиқиб, стол-стуллар ва бошқа айрим жиҳозларга зарар етибди. Энди корхона масъуллари ундан зарарни тўлаб беришини талаб қилаяпти. Ушбу ҳодиса қасддан эмас, балки эҳтиётсизлиги оқибатида рўй берганини айтса-да, инobatга олишмаяпти. Талаб тўғрими?*

Пайариқ тумани

Сардор ўНАРОВ

ЖАВОБ: Амалдаги қонунчиликда иш берувчига етказилган зарар учун ҳодимнинг моддий жавобгарлиги белгилаб қўйилган. Хусусан, ҳодим иш берувчига бевосита етказилган ҳақиқий зарарни тўлаши шарт. Бевосита етказилган ҳақиқий зарар деганда иш берувчининг мавжуд мол-мулки амалда камайгани ёки ёмон ҳолатга келгани, шунингдек, иш берувчининг ортқча тўловлар қилиш зарурати юзага келгани тушунилади.

Агар зарар уни бартараф этиш мумкин бўлмаган кучлар, нормал ҳўжалик таваккалчилиги оқибатида, охириги зарурат ёки зарурий мудофаа натижасида келиб чиққан бўлса, ҳодимнинг моддий жавобгарлиги юзага келмайди.

Зарар ҳодим томонидан қасддан етказилгани аниқланган ҳолатларда ҳодимга тўлиқ моддий жавобгарлик юклатилади, қолган бошқа ҳолатларда ҳодим етказилган зарар учун ўзининг ўртача ойлик иш ҳақи миқдори доирасида моддий жавобгар бўлади.

Шу билан бирга, иш берувчи зарар етказилган чоғдаги аниқ ҳолатларни ҳисобга олиб, айбдор ҳодимдан зарарни ундиришдан қимсан ёки тўлиқ воз кечишга ҳақли.

Ҳуқуқ ва халқаро ҳаёт бўлими

Андижон вилояти

Металлургия ва машинасозлик саноати тармоқларидаги корхоналарнинг ходимлари бўйича инспекторлари, ҳуқуқшунослари ҳамда бошланғич касаб уюшма қўмиталари раислари иштирокида янги Меҳнат кодекси юзасидан давра суҳбати ўтказилди.

Унда Metallургия ва машинасозлик саноати тармоқлари ходимлари касаб уюшмаси Республика кенгашининг бош юриконсулти Нормат Сатторов, Ўзбекистон касаб уюшмалари Федерацияси Андижон вилояти кенгашининг меҳнат ҳуқуқ инспектори Ҳабибилло Усмонов ва меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича мутахассиси Дилшодбек Қаюмов Меҳнат кодексига киритилган янги нормалар, амалдаги Меҳнат кодексидан қайси жиҳатларга кўра фарқлиниши ҳақида тушунчалар беришди. Шунингдек, меҳнат муҳофазасини ташкил қилиш, ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳодисалар ва касб касалликларининг олдини олиш юзасидан тавсиялар билдирилди.

Қашқадарё вилояти

Ходимнинг розилигисиз унинг маошидан ушлаб қолиш мумкинми? Китоб туманидаги 22-мактаб педагог-ҳодимлари Мусурмон Эгамназаров, Элёр Зоидов, Ҳусан Санаев, Асқар Жалилов, Нодир Мўродов ойлик маошларидан розиликсиз ер ва мулк солиғига ушлаб қолинаётгани, аммо квитанция берилмаётгани, шахсий мол-мулк ва ер солиғидан қарздорлиги ҳамда ўз номида уй-жой бўлмаган ҳодимларга ҳам шу тартиб қўлланаётганини билдиришган ва бундан норози бўлиб, мактаб касаб уюшмаси қўмитасига шикоят қилишган.

Биз доимо ёнингиздамиз

Мурожаат ўрганилиб Ҳусан Санаевнинг иш ҳақидадан солиқ тўловлари учун ушлаб қолинган ортқча маблағ касаб уюшмаси аралашуви билан солиқ инспекцияси томонидан унинг пластик картасига қайтарилди. Шунингдек, ўз номида уй-жойи бўлмаган Мусурмон Эгамназаров ва Элёр Зоидовга ноқонуний ушлаб қолинган тегишли сумма туман халқ таълими бўлими томонидан уларнинг ойлик иш ҳақларига қўшиб тўланди. Қолган ҳодимларга эса ушлаб қолинган пуллар ҳисоб-китоб қилиниб, тўлов квитанцияси берилди.

Шунингдек, Косон туманидаги 18-давлат мактабгача таълим ташкилоти ишчиси Гулжаҳон Пормонованин Узебекистон касаб уюшмалари Федерацияси кенгашига мурожаати ўрганилди. Маълум бўлдики, Пормоновага Таълим ва фан ходимлари касаб уюшмаси Косон тумани кенгаши 2019, 2021, 2022 йилларда моддий ёрдамлар кўрсатган. У билан юзма-юз суҳбат ўтказилганда, ўзи ва ўғлининг соғлиғини тиклаши учун эҳтиёмжанд эканини билдирди. Туман кенгаши «Мироқи» санаторийсига йўлангани бепул тарзда тақдим этди.

Бундан ташқари, Косон тумани 9-мактаб ўқитувчиси Муҳайё Чориева турмуш ўртоғини давлатиш учун касаб уюшмаси маблағлари ҳисобидан моддий ёрдам ажратилишини сўраган. Ваҳоланки, унга олдинги йилларда моддий ёрдам ва «Мироқи» санаторийсига имтиёзли йўланма ҳам берилган. Бироқ турмуш ўртоғи бетоблиги инobatга олиниб, яна моддий кўмак кўрсатилди.

Ўтган йили 1830 нафар ходим республикамик ва вилоятимиздаги турли сийхатгоҳларда соғлиғини тиклади. Халқ таълими вазирлиги ва Ўзбекистон касаб уюшмалари Федерацияси кенгаши қўшма қарорига асосан 541 нафар халқ таълими ходими бепул соғломлаштирилди.

Аъзолар фарзандларини ёзги соғломлаштириш режаси ортқи билан удаланди. Хусусан, Яққабов туманидаги «Истиклол ғўнчалари», Мирзо Улуғбек номидаги, «Шўртан қалдирғочи» ва Шаҳрисабз тумани-

Тошкент шаҳри

Коронавирус пандемияси авж олган даврда пневмония бўлиб, соғайиш узоқ давом этиб, бир йилча ишга чиқолмадим.

Кутилмаганда Ёзувчилар уюшмасидан менга имтиёзли кредит асосида уй-жой берилаётгани ҳақидаги хабар келди. 23 йил 2 нафар фарзанди билан ижарада яшаб келаётган ёлғиз аёл учун бу қувончли мужда эди.

Қозирободдаги уйга дарҳол кўчиб ўтдик. Аммо уй янги, иссиқлик тизими ҳали ишга туширилмаган эди. Қўлим калталигидан печка ололмадик. Шунда бир қўшимиз электр печини фойдаланиш учун бериб турди.

Бир ҳафтала ўтиб, «Мен маҳалла хотин-қизлар фаоли Муяссар опа бўламан», дея 65 ёшлардаги истараси иссиқ аёл хонадонимизга кириб келди. Хол-аҳвол сўрашгач, оиламиздаги муаммолар билан қизиқди. Борини айтдим. Икки-уч кундан сўнг опа озиқ-овқат маҳсулотлари билан яна уйимизга ташриф бурди.

Айтмоқчиманки, кўмакка муҳтож бўлганимда кутилмаган яхшилик юракка мадад бўларкан. Тузалиб кетганимча опа гоҳ телефон орқали, гоҳ ўзи келиб хабар олиб турди. Опанинг меҳр-оқибати ва далдалари туфайли тушунлиқ гирдобидан қутулган эдим, ушанда Муяссар опа билан яқиндан танишган сайин унинг одамоҳун, инсонийлик бурчини яшинангана, 900 дан ортқ хонадондаги 2009 та оила билан доимий ҳамнафаслиги, қарийб 5 минг нафарга яқин аҳолининг ҳолини сўраб, кўнглига кира олгани, эл билан элла-

Янгиликлар атрофлича ўрганилди

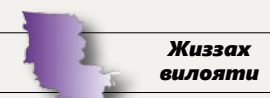
Иштирокчилар ўзларини қизиқтирган саволларига мутахассислар томонидан атрофлича жавоб олдилар.

Шерзодбек БЎТАЕВ,

Металлургия ва машинасозлик саноати тармоқлари ходимлари касаб уюшмаси Андижон вилояти кенгаши раиси

Давра суҳбати

Жиззах вилояти

Сарҳисоб

Фориш тумани халқ таълими бўлими ҳамда Таълим ва фан ходимлари касаб уюшмаси туман кенгаши ўртасида 2021-2023 йиллар учун тузилган тармоқ келишувининг 2022 йилдаги ижроси муҳокама қилинди.

КЕЛИШУВЛАР ижроси қай даражада?

Унда қайд этилганидек, ижтимоий шериклик таъминоти асосида ўтган 2022 йил давомида ходимларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш борасида тегишли ишлар бажарилган. Турли тадбирлар, спорт мусобақалари ўтказилган. Худудлардаги диққатга сазовор манзилларга, тарихий обида ва замонавий объектларга саёхатлар уюштирилган. Ходимлар ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш мақсадида «Саломатлик спартакиадаси» мусобақалари ташкил этилган.

Меҳнат қонунчилиги ижроси бўйича тизимда сезиларли ишларга қўл урилди. Жамоа шартномаларини тузиш, ижросини таъминлаш бўйича ташкилотларга амалий-услубий ёрдамлар кўрсатилди. Муҳим саналарда меҳнат фахрийларига, кам таъминланган эҳтиёмжанд касаб уюшма аъзоларига ижтимоий-иқтисодий кўмак кўрсатилди.

Ҳисобот даврида туман кенгашига касаб уюшма аъзоларидан 218 та мурожаат тушган бўлиб, уларнинг асосий қисмини ижтимоий кўмак ва соғломлаштириш масалалари ташкил этади.

Касаб уюшмалари томонидан 153 нафар ходимга моддий ёрдам кўрсатилди. Сийхат-

гоҳларга тизим ходимларининг яқин қариндошлари учун 19 та, ўзлари учун 72 та имтиёзли йўланма ажратилди. Шунингдек, йил давомида юқори рейтинг натижаларини қайд этган ўқитувчилардан 10 нафарига, 5 нафар мактаб директори ҳамда 4 нафар туман халқ таълими бўлими методисти ҳамда касаб уюшмаси маблағлари ҳисобидан бепул йўланма берилди. Тизим ходимлари фарзандларининг ёзги оромгоҳларда дам олишларига ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Уч йил амалда бўладиган тармоқ келишувининг бир йиллик ижроси таҳлили асосида эътибор қаратилиши лозим бўлган, назардан четда қолашиш, ижросини таъминлаш мавжуд. Хусусан, айрим мактаб раҳбарлари ходимларга жазо чораларини қўлашда ва ишдан бўшатилганда амалдаги қонунларни четлаб ўтган.

Йиғилишида 2021-2023 йилларга мўлжаллаб тузилган тармоқ келишув ижросини таъминлаш юзасидан тақлиф ва мулоҳазалар билдирилди. Фаолиятни янада такомиллаштириш юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Найим МАХАММАТОВ,

Таълим ва фан ходимлари касаб уюшмаси Фориш тумани кенгаши раиси

ЯХШИЛИК – ЮРАККА МАДАД

шиб, йўқсилни йўқлаб, беморидан ҳол сўраб, муҳтожларига адолат мезонидан моддий кўмак бериб, меҳрини ҳеч қимдан дариг тутмайдиган инсон эканини билдим. Маҳаллада фаол ташкилотчи сифатида олиб бораётган ишларига уч йилдан буён гувоҳ бўлаётганим учун у каби элпарвар, меҳрпарвар инсонлар борлиги, бағрикенглиги бошқаларга ибрат бўлиши учун қўлимга қалам олдим.

Маҳаллада яхши анъана бор. Яъни фаоллар бир мушт бўлиб ҳаракат қилишади. Ким билсин, ўтган йили маҳалланинг спортчи аёллари Президент кубоги учун ташкил этилган республика мусобақасининг якуний финал

босқичида биринчи ўринни қўлга киритиб, ташкилотчиларнинг дипломи ва қимматбаҳо совғаларини қўлга киритгани шу жипслик туфайлидир?

Маҳалладаги 50 ёшдан 90 ёшгача бўлган «Эъозли аёллар» спортчилар жамоасидаги 80 нафарга яқин аёллар спорт гимнастикаси билан кўп йиллардан буён шуғулланиб келишади. Улар орасида илм эгаларидан тортиб, уй бекасигача бор. Жамоа маҳаллалараро спорт мусобақалари, танловлар ва тадбирларда мунтазам иштирок этиб, вазирликлар ва бошқа ташкилотларнинг кўплаб фахрий ёрлик, ташаккурнома ва совғаларини қўлга киритган.

Яқинда улар республика миқёсида маҳалла спортчи аёллари ўртасида ўтказилган «Гимнастрада» мусобақасида ҳам голиб бўлишди.

Бугунги кунда маҳаллада маънавий-маърифий тадбирларни ўтказиш, «Аёллар дафтари»да рўйхатда турувчи, кам таъминланган ёшларни қўллаб-қувватлаш каби ишларга бош-қош бўлиб келаётган Муяссар опани излаб борсангиз, доим аҳоли дардини тинглаётган пайтда ёки иш устида учратасиз.

Куни кеча маҳалладаги тадбирга бориб, опанинг хонасида турган иссиқ кийимларга кўзим тушди.

– Барака топкур, ҳомийлар олиб келишди. Бу иссиқ кийимларни эртага кам таъминланган оилаларга тарқатаман, – деди у.

Муяссар опанин яхши одати бор. Хонасида доим кийим-кечакми, оёқ кийими ёки ширинликми, асраб қўяди. Агар бирор муҳтож инсон ёрдам сўраб чиқса, муаммосини ҳал этиш билан бирга, улардан улашиб, хурсанд қилиб жўнатади.

Ҳа, орамизда «Камолон дарвоза» МФЙ раиси Омон Тоҳиров, хотин-қизлар фаоли Муяссар Патхуллаевадек бағрикенг, элпарвар инсонлар бор экан, муаммолар ечими узоқ кўтириб қўймайди. Шу боис, ушбу маҳаллада яқин 2 йил ичида ёшлар ўртасида жиноят содир этилмади. Истайманки, қалби ва иймони одамийлик билан суғорилган Муяссар опадек инсонлар бахтимизга бор бўлсинлар!

Марям АҲМЕДОВА,

журналист

Ой офтобдан нур олади

ёхуд «кучли» ўқитувчининг ўқувчиси ҳам «кучли» бўлади

2023 йил юртимизда «Инсонга эътибор ва сифатли таълим» йили деб эълон қилинган бежиз эмас. Чунки таълимни тубдан яхшиламай туриб, янги Ўзбекистоннинг бугун жадал ривожланаётган мамлакатлар ўртасидаги рақобатбардорлигини таъминлашга, инновацион тараққиётга, аҳоли фаровонлигини оширишга, муҳими, инсонни том маънода қадрлашга эришиб бўлмайди.

Билими барча соҳаларда муваффақиятлар гарови саналади. Бу борада жўяли ва асосланган таклифлар билдириш эса, энг аввало, таълим муассасаларида ҳозирги ўқитиш ҳолатини мактаб устасига, таълим сифатига масъул бирлашмаларнинг амалдаги низомига нечоғлик мослигини атрофлима муҳокама қилиш, масаласга тизимли ёндашиш имконини яратди. Қолаверса, йилнинг бундай номланишидан асосий мақсад ўша соҳанинг маънавий жаҳон стандартлари даражасига кўтаришдан иборатдир.

Фарзандларимизни ҳам тарбиялашга қўйиб инсонлар қилиб тарбиялаш ўқитувчиларнинг асосий вазифаси ҳисобланади. Лекин қўйилган қайси фазилатлари қайси синфда, қимларнинг ҳамкорлигида амалга оширилишига аниқлик киритиб олиш керак. Қўйилган ҳалоллик, одоб сақлаш, раҳмдиллик, хушхўллик, садоқатлик, оқиллик, ватансеварлик, мардлик, устозларни эъзозлаш ва бошқа шу каби ўзига хос ахлоқ мажмуини болалар онгига синдиришда маънавиятчилар, шоир-ёзувчилар, киночи ва спортчилар, илмий-тадқиқот институтлари ходимлари бизга тиргак раҳбарлари лозим. Негаки, мазкур соҳада олинган билимларни амалиётга жорий этиш учун шундай жаҳият керак. Жаҳият жамоасини фозиллик ва қўйилган йўналтиришга дахлдорлар маънавий оқланиш (Буҳорий, Термизий, Маъмур каби илмий-тадқиқот институтларимиз шулар жумласидандир). Сирасини айтганда, жаҳиятга мактабга, муаллимга, таълимга муносабатни ижобий тарафга тубдан ўзгартириш бўйича бир қанча таклифларимиз бор.

Авваламбор, атроф-муҳит фуқаролик жаҳияти талабига яраша бўлишига эришишимиз жоиз. Бундай вазиятда бола мактабни, илмини, муаллимни ҳурмат қилади. Ўз наъбатига, унда билим олишга эҳтиёжи шаклланади ва иштиёқ уйғонади. Қолаверса, ҳамкорларимизнинг асосий вазифаси

Билими бор киши ҳамма жойда ўз ўрнини топади. Бу ойдек равшан, Бирок билим беришда биз билган-билмаган янги услублар омаллашмай ётган бўлиши мумкин-ку! Уни ким юзага олиб чиқади?

Беруний бобомизнинг ўқитиришича, билим қайтариш ва такрорлаш мевасидир. Қайтариш ва такрорлаш учун дарс соатлари етишмаслиги эҳтимолдан холи эмас. Эҳтимол, бундай вазиятда қийин ўлаштирилади-деган мавзуларни бўлиб ўтиш керакдир. Стандартни ҳам ўзгартирайлик. Соат етишмаса, таътилларни қисқартирайлик. Япониялик болалар йилда аттиги бир ойгина таътилда бўлсалар-да, олган билимлари бизнинг фарзандларимизникидан зўр. Биз қуёшли кунларда 100 кун дам олиб, қаҳратон қишда тўшмайиб ўқиймиз. Нега таътилни қўйиб қиласанга кўчириб, дарс соатларини кўпайтирмаймиз? Нега зўр тартибдан чиқа олмаймиз?

Уқувчи зўр бўлиши учун ўқитувчи ҳам зўр бўлиши керак! Бу ақсома. Қийинчилик йўқ жойда муваффақият қозонилади. Агар Сиз бирор улғу иш қилмоқчи бўлсангиз, уни ўша захотиёқ амалга оширинг. Акс ҳолда, бой берилган вақтни ортага қайтариб бўлмайди.

сизликдан тезроқ холи бўламиз ва илғор халқлар сафига қўшилишимиз. Илгари асрлар давомида бўладиган ўзгаришлар ҳозир бир йилда рўй берапти, тушимизга қирмаган минглаб янги касблар пайдо бўляпти. 30-40 йилдан кейин қайси касблар йўқолади, қандайлари пайдо бўлади, бунисини билмадиму, аммо келажакда моддий ва маънавий бойликлар жисмоний ёки механизациялашган меҳнат билан эмас, балки ақлни ишлатиш орқали ҳосил қилинадиган бўлади.

Бир манбадан куйидаги жумлаларга кўзим тушган эди: «Оддий, аммо машаққатли меҳнат билан топилган юзлаб бойликларимизга хориждан илм йўли билан яратилган битта нарсани сотиб олаямиз. Бу табиат бойликлари тугаса, технологиядан ортада қолса, ниманинг ҳисобига яшаймиз?»

Сир эмас, ривожланган талай давлатлар маъданларни қўшни планеталардан, хусусан, ойдан олиб келишмоқда. Биз бу илмини ўрганишни қачон бошлаймиз? Таълим даражаси бўйича эса 189 та давлат ичда 71-ўриндамыз. Биринчи бешликдан ўрин эгаллашимиз учун бизга нима етишмапти?

Таълимнинг индустриясини айтсак, биз Ўзбекистон аҳолисини илмли қилишимиз, барча бойликларни илм билан топишимиз керак. Янада аниқроғи, илм бизнинг асосий яшаш қўролимиз бўлиши керак. Бор диққат-эътиборни ҳозиргидек фанни ёдлатишга эмас, фикрлашга, ўзгаришларга таваққур билан қарашга, жараёнларни қўйсиз жиҳатдан таҳлил қилишга қаратишимиз лозим. Бунинг учун жаҳиятга оддий ўқитувчилар эмас, балки замон талабларига тўла-тўқис жавоб бера оладиган мутахассис-педагоглар керак. Самарқандлик олим, устоз Маъмурнинг Пардаев таъбири билан айтганда, «Ибрат бўлиш қийин эмас, агар аждодлардан ибрат олсан, авлодларга ибрат бўламиз». Уқидиники, фикрла, фикринг етмайптими, яна ўқи!

Бутун биргаличида курашимиз керак бўлган бир иллат бор. У ҳам бўлса, билимни бўлишга иштиёқнинг йўқлиғидир. Иштиёқ эса, қачонки билимга эҳтиёж бўлса, уйғонади. Иштиёқ йўқ кишига китоб ўқитиш қийин. Тест имтиҳонлари ўтказилишига эътибор берсангиз, энг кўп ҳужжат топширган ва энг юқори балл олган абитуриентлар дипломатия, ҳуқуқшунослик ва иқтисодиёт соҳалари бўйича бўлади. 180 балл тўплаганлар ушбу му-

Махмуд БОБОЕВ, Таълим ва фан ходимлари касба уюшмаси Республика кенгаши раиси ўринбосари

тахассисликлар бўйича ўқишга қиролмайди. Педагогикада эса 56,7 баллдан паст олганлар ҳам давлат грантига даъвогар. Қанидди, юқорида қайд этилган олий ўқув юртларига қиролмай қолганларни 180 балл билан педагогикага йўналтириш керак. Хар ҳолда, озгина туртки бўларди. Акс ҳолда, мактаб учун қилинаётган ҳаражатлар ўзини оқламайди. Бу таклифимни маъқуллайдиганлар топилади, деган умиддаман.

Ўқув ва тарбия жараёнини бошқаришда ўқитувчининг қон-қонига болани тушуниш ва инсонпарварлик билан муносабатда бўлиш, унинг камолотини таъминловчи фикрлар жамоасини тизимлаштириш сифатлари сингир кетган бўлиши керак. Шундагина унинг гап-сўзларидан, хатти-ҳаракатларидан ва ҳатто куз қарашларидан ҳам ҳақиқий устоз эканлиги сезилиб туради.

Иккинчи бир масала «қулоқсиз» ўқувчи машамаси. Аслида бу ҳақда кўпчилик гапирсади, лекин ҳеч ким, ҳатто, ушбу масаласга масъул бўлган мактаб психологлари ҳам тайинли ечим бермайд.

Ўзингиз холисона айтинг, болаларни «ақли» тиббиёт, яъни психологлар ёрдамида хотирасини яхшилаш, ўйлаш тезлигини ошириш, тўғри тафаккур юритишга ўргатиш вазифаси кимнинг зиммасида? Бу болани илм олишга тайёрлаш дегани эмасми? Мен маъсулиятни ўзгалар гарданига юкламоқчи эмасман, фақат бирлашимиз даркор демоқчиман.

Хуллас, Инсонга эътибор ва сифатли таълим йилида ўзимизга берилган имкониятлардан тўлиқ ва оқилона фойдалансак, соҳамиз қаддини ростлаб олади. Афсонавий эртақлардаги қаҳрамонлар бизни бепарволикка чорлаб, қалғитиш орқали ухлатиб қўйиш ниятида тўқилган чўпчак. Демак, улар ҳаётда йўқ. Аслида сиз ва биз қулган қаҳрамонларимиз. Модомки, шундай экан, ўз муаммоларимизни ўзимиз бир мушт бўлиб ва астойдил ҳаракат қилиб, ҳал этайлик.

Самарқанд вилояти **Акс-садо**

«Ishonch» газетасини доимо ўқишга бо-
раман. Унда билдирилаётган жуда кўп
таклифлар ўринли. Хусусан, Ф.Тошевнинг
«Таътилни қишга кўчирсак...» сарлавҳали
мақоласида билдирилган фикрлар барча-
мизнинг кўнглимизда гап. Чунки бу му-
аммонинг ечимини топиш таълим тизи-
мига сезиларли таъсир кўрсатади.

Таътил ўзимизга мос бўлсин

Муаллиф айтганидек, бугун ўқув йилининг бошланғич ва пахта теримининг ҳам, бошқа турли хўжалик юмушларнинг ҳам алоқаси йўқ. Тизимдаги уч ойлик таътил собиқ иттифоқ даврида, мамлакатнинг Европа қисмидаги аҳолисига мўлжаллаб тузилган. Яъни ўша жойлар иқлими ҳисобга олинган.

Назаримда, бизда халқ таълими ва олий таълимдаги таътил икки даврга кўчирган маъқул. Биринчисини, декабрь-январь ойида, аниқроғи, қиш фаслида, учинчи ойини эса саратонда ўтказган маъқул. Чунки болалар учун қишнинг совуғи нечоғлик мураккаб кечса, саратон жазираси ҳам шунчалик таъсирлидир. Иккала ҳолатда ҳам, энг аввало, шифокорларга мурожаатлар қамаяди, мактаблар ва олий ўқув юртларида иситиш учун сарфланадиган ҳаражатлар тежалаяди. Муҳими, август ва июль ойларига қузатиладиган қулай об-ҳаво шароитида таълим маърадорлигига эришамиз. Қиш фаслида эса совуқ синфхоналар ва спорт залларида дарс ўтилишидан қутуламиз.

Муаллиф таъкидлаганидек, таълим тизими масъуллари аллақандай ва масаласга жиддий ёндашишлари, унинг халқчил концепциясини яратишлари зарур эди. Лекин ҳали ҳам кеч эмас. Негаки, биз таълим тизимини яратишда, болаларимизнинг иқтидори ва заковатини намойиш қилишига имкон яратишда ўз шароитимиздан келиб чиқшимиз керак.

Бинобарин, ҳар бир давлат бу масаласга ана шундай ёндашади.

Дилшод МУСИНОВ,
Самарқанд иқтисодиёт ва
сервис институти ўқитувчиси

Долзарб мавзу

Энергетик муаммолар Андижонда қандай ҳал этилмоқда?

КУЁШ ПАНЕЛЛАРИ СОТИБ ОЛГАНЛАРГА НИМАЛАР ВАТДА ҚИЛИНМОҚДА?
Бугун ҳудудда қуёш панелларига муаммонинг асосий ечими сифатида қаралмоқда. Шунга қўра, мазкур муқобил энергия манбаини тарғиб қилиш ва ҳаётга татбиқ этиш бош масаласга айланган. Вилоят ҳокимлигининг интернет платформаларидаги саҳифаларига жойлаштирилган ижтимоий реклама роллида қайд этилишича, бу мосламани ўрнатган истеъмолчиларга бериладиган имтиёзлар ва яратиладиган қўлайликлар катта. Яъни хонадоннингизга 5 киловатт соат қувватдаги қуёш фотоэлектр станцияси ўрнатсангиз, бу сизга ўртача 50 миллион сўмга тўлади. Шу тариха бепул электр энергиясига эга бўлиб, истеъмолдор органини давлат электр корхонасига сотишингиз мумкин. Бунинг учун сизга ҳар киловаттига минг сўмдан ҳақ тўланади.

Агар сиз тадбиркор, масалан, меҳмонхона соҳиби бўлсангиз, 210 миллион сўмга 36 та қуёш панели, 19 та сув иситиш қурилмаси ўрнатиб, бир йилда ўртача 290 минг киловатт соат электр энергиясини, қолаверса, 240 минг куб метр табиғий газни тежайсиз. Буни пулга қаққанда йилга ўртача 275 миллион сўм маблағ ёнингизда қолади. Қуёш қурилмалари учун сарфланган ҳаражат бир йилдаёқ ўзини оқлайди. Энг муҳими, сиз 19 йил давомида электр энергияси ва иссиқ сув учун ҳаражат қилмайсиз.

Ҳар бир ўрнатилган қуёш ва шамол электр ускунаси учун қувватига қараб 15 миллион сўм, сув иситиш қурилмаси учун 2 миллион сўмгача компенсация тўланади. Ускуна пулини уч йил ичда фозисиз бўлиб-бўлиб тўлаш имконияти мавжуд. Хар иккала турдаги қурилмаларни ўрнатган жисмоний шахслар 3 йил, тадбиркорлик субъектлари эса 10 йил давомида ер ва мол-мулк солиғидан озод этилади.

ДАВЛАТ ИДОРЛАРИДАН АҲОЛИ ХОНАДОНЛАРИГА...
Ҳозир виллоятдаги давлат идораларига қуёш панелларини татбиқ этиш жараёни авж олган. Улар виллоят миқёсидаги бошқармалардан тортиб туман ташкилотлари, ҳатто таълим муассасаларига ҳам ўрнатилмоқда. Масалан, очққ манбалардан қуёш панелларини ўрнатиш ва ишга тушириш бўйича виллоят марказий банки 580 миллион сўмга, мактабга таълим бошқармаси 220 миллион сўмга шартномалар тузган. Шунингдек, айна мақсадда адлия бошқармаси 605 миллион сўмлик, давлат

Охириги икки-уч ҳафта мобайнида Андижон виллоят раҳбарлари энергетика тизимидagi муаммоларни бартараф этиш масаласига янада жиддийроқ эътибор қаратишмоқда. Деярли ҳар куни ҳоким бошчилигида ҳали у, ҳали бу жойда олимлар, энергетика тизими мутахассислари, турли ташкилотлар раҳбарлари, тадбиркорлар иштирокида ушбу мавзуга бағишланган машварат ўтказилмоқда. Уларда асосан битта масала кун тартибига қўйилмоқда: қандай йўл тўтсак, электр энергиясига тақчиллик бўлмайди?

Бу жон куйдиришлар бежиз эмас, албатта. Чунки ҳали захри кетиб улгурмаган аномал совуқ пайтлари мамлакатда қузатилган энергетик инқироз андижонликларни ҳам четлаб ўтмади. Электр токига эҳтиёж кескин ортиш тўғрисида таъминотдаги узиллишлар соатлаб, айрим жойларда сутқалаб давом этди. Агар ўтган йил январь ойида виллоят бўйича 436 миллион киловатт соат электр истеъмол қилинган бўлса, жорий йилнинг дастлабки ойида бу кўрсаткич 473 миллион киловатт соатга етди. Ёки айтсайлик, бўлтур таъминотда деярли узиллиш бўлмаганид, бу йил эса ҳар уч соатлик ёқиб-ўчирилган билан бир қаторда, сутқасига 12 соатгача чекловлар ҳам киритилди.

Энергетик муаммолар Андижонда қандай ҳал этилмоқда?

қадарлар палатасининг виллоят бошқармаси эса 330 миллион сўмлик тендер эълон қилган. Бунда, албатта, нархлар панеллар сони ва электр бериш даражасига қараб фарқланмоқда. Маълумотларга қўра, виллоятда ўтган йили 1100 та объектга қуёш фотоэлектр станцияси, 413 та жойга сув иситиш қурилмалари ўрнатилган. Жорий йил январьда эса 107 та давлат ташкилоти, 71 та ижтимоий соҳа объекти, 56 та тадбиркорлик субъекти бу янгиликни амалиётга жорий этган. Муқобил манба аҳоли орасида ҳам фаол тарғиб қилинмоқда. Натижанда ҳозиргача 1834 та хонадонда қуёш панеллари ишга туширилди. Балкич тўмининг «Ботир» маҳалласида яшовчи Домиербек Фаниевнинг айтишича, унинг уйига 33 миллион сўмлик имтиёзли кредит асосида ўрнатилган қуёш панеллари еритиш тизимлари, музлаткич, телевизор ҳамда кондиционердан фойдаланиш имконини берапти.

Қисқа фурсатда оммавий равишда қўлланила бошлаган муқобил манбаларнинг нечоғлик афзаллиги, сарфланаётган ҳаражатлар ўзини қай даражада оқлаши беш-ўн кун ичда кўзга ташланадиган натижа эмас. Қамлада олти ойлик ёки йиллик таҳлиллардан сўнггина бу борада аниқ хулосаларга келиш мумкин. Ҳозирги асосий вазифа эса маҳсулот харид қилишда танловга катта аҳамият бериш, имкон қадар таннархни тушириш ва жараёнга тажрибали мутахассисларни жалб этишдан иборат бўлиши зарур.

ОЛИМЛАР СУВ ИМКОНИЯТЛАРИГА ҚИРПОҚ ЭЪТИБОР ҚАРАТИШМОҚДА

Фарғона политехника институтининг илмий ишлар бўйича бўлим бошлиғи, техника фанлари доктори, профессор Сирожиддин Эргашев микроЭСлар воситасида сувдан электр энергияси олиш бўйича изланишларни аңча аввал бошлаб юборганди. Унинг раҳбарлигида 2021 йил сентябрда Жанубий Фарғона каналининг Марҳамат туманининг Роҳат маҳалласи ҳудудидан оқиб ўтувчи қисмида – табиий шовва устида микроЭС барпо этишга киришилди. Лойиҳага Инновацион ривожланиш вазирлиги 1 миллиард сўм грант, институт 200 миллион сўм миқдорда маблағ ажратди.

Бир йилдан сўнг, аниқроғи, бўлтур октябрь ойида соатига 50 киловатт электр токи етказиб бериш қувватига эга лойиҳа ишга тушди. Ҳозир унда кунига 1200 киловатт соат электр энергияси ишлаб чиқарилмоқда. Бу «Роҳат» МЙДдаги 240 хонадоннинг бир кунлик ўртача истеъмолини қоплайди, дегани.

фоолиятига салбий таъсир кўрсатади. Виллоят ҳудудий электр тармоқлари корхонаси мутахассиси фикрича, бундай муаммога дуч келмаслик учун микроЭСлар етказиб берадиган энергияни тўлиғича ишлаб чиқариш объектларига йўналтириш мумкин. Чунки тадбиркорлик субъектларида доимий равишда бир хил – муайян миқдорда электр энергияси истеъмол қилинади.

ОРТИҚЧА ГЕНЕРАТОР СОТИБ ОЛИШ – ДАВЛАТ БЮДЖЕТИГА ЗАРАР

Дарвоқе, электр энергиясини иқтисод қилиш, муқобил манбаларни кенгайтириш жараёнларида қизиб ҳолатлар юзага келмоқда. Яъни, сўнгги бир-бир ярим ой ичда бюджет ташкилотларининг аксарияти ёппасига бензин ёки дизель ёнилғиси билан ишлайдиган генератор харид қилишга киришиб кетди. Жумладан, Республика шохининг тиббий ёрдам илмий марказининг Андижон филиали 264 миллион сўм, Улуғнор тумани тиббиёт бирлашмаси салкам 110 миллион сўм, Хўжаобод ва Пахтаобод туманлари тиббиёт бирлашмаларининг ҳар бири 104 миллион 500 минг сўм миқдордаги маблағга ана шундай қурилма сотиб олиш бўйича шартномалар расмиёлаштиришди.

Беморга шохининг ёрдам кўрсатиш ёки жаррохлик амалиёти чоғида лоп этиб «свет» ўнса, оқибати нималарга олиб келиши мумкинлигини тасаввур қилиш қийин эмас. Шу маънода тиббиёт муассасаларида захира сифатида генератор харид қилинаётганини тушуниш мумкин. Аммо маҳаллий ҳокимликлар-чи? Молия бўлимлари-чи? Уларга бюджетдан катта маблағлар сарфлаб генератор сотиб олиш шартми? Яна давлат идоралари ёппасига қуёш панелларини татбиқ этаётган бир вақтда-я!

Сўзимиз ёлгон бўлмасин, айни кезларда Олтинқул тумани ҳокими ҳокимлик ва туман молия бўлими учун 42,5 миллион сўмдан жами 85 миллион сўмга 2 та генератор сотиб олишга фармойиш берган. Марҳамат ҳамда Жалақудук туманлари молия бўлимлари учун ҳам қўра қўрилганлиги генератор сотиб олишга 67 миллион сўмдан, жами 134 миллион сўм ажратилган. Бундай мисоллари ҳокимликлар ва бошқа давлат идоралари фаолиятдан қўллаб келтириш мумкин.

Энди фарз қилинг, бир ҳокимликда ҳар кун уч соатдан «свет» ўнчати. Дарҳол генератор ишга туширилади. Ўз-ўзидан аёнки, у турлилаб туриши учун соатига фалон литрдан бензин керак. Бир қарашда арзимасдек тўлоуши мумкин, аммо ойма-ой хомчўт қилинса, бензин учун ҳам муъайяна маблағ ишлатилади. Бу сарф-ҳаражат учун ўша генератор ишлатилган идора раҳбари ҳеч қачон қиссасидан пул қимраймади. Ё қайсидайдир тадбиркор хомийлик қилади ёки яна маҳаллий бюджетга «миндирилади».

Демак, сотиб олинаётган генераторлар солиқ тўловчиларга ортиқча юк бўлиши ўз-ўзидан равшан. Шундай экан, бюджет маблағлари устидан назорат олиб боровчи идоралар зарурат тўғилган шифохоналардан бошқа ташкилотлар ушбу қурилмаларни сотиб олишларини дарҳол чеклашлари лозим.

ИЖТИМОЙ ТАРМОҚЛАРДА БОЛАЛАЁТГАН ҲАВОТИРЛАР...

Беш-ўн кундирки, ижтимоий тармоқларда тадбиркорлик субъектларига, ҳатто айрим виллоятларда аҳоли вакилларига ҳам мажбурий тарзда қуёш панеллари ўрнатиш юзасидан маъмурий босимлар бўлаётгани ҳақидаги гап-сўзлар урчиб бормоқда. Бунда асосий эътироз бизнес вакиллари ушбу қурилмаларни эҳтиёждан ортиқча миқдорда сотиб олишга мажбурланаётгани ва харид жараёнида эркин танлов йўқлиғига қаратилмоқда.

Шубҳасиз, шамол бўлмаса, дархтнинг учи қимирламайди. Шу маънода ушбу хайрли саъй-ҳаракатни омаллаштиришда маҳаллий ҳокимликлар тадбиркорлар бошида қамчи ўйнатишдан, «урхо-ур» қабиллари иш тутишдан воз кечишлари керак. Қолаверса, қуёш панеллари етказиб бериш ва ўрнатиш билан шуғулланувчи барча субъектларга баравар имконият бериш жоизки, харидор бозор қўниятлари асосида махсулотни ҳисоб-китобига қараб, эркин танласин, ўзи истаган ҳамкор билан ишласин. Ифқиса, соҳада монополия юзага келиши тўғрисида ижтимоий ҳаёт сифатини яхшилашга қаратилган эзгу режаларга путур етади. Бундан эса давлат ҳам, истеъмолчи ҳам ютқазсади.

Нурилло НЎМОНОВ
«ISHONCH»

Даққи

БЕЖАЛГАН САВОД

«Waxzod qalesa bugn drsi sogoti necida 6ktamdan sbrudm blmima mn didi».

Бу телеграмдаги гуруҳдан олинган оддий бир мисол. Агар эринмай қараб чиқсангиз, бу каби гиж-гиж имловий хатолар билан ёзилган, қисқартирилган сўзлар кўплигидан кўнгил беҳузур бўлади.

Энг ачинарлиси, бу саводсизлик ёшларнинг ижтимоий тармоқлардаги ёзишмаларида оддий ҳолатга айланганига анча бўлди. Балки менинг тенгдошларим бўлмиш ёшлар қисқартириб ёзиш билан вақтни тежашга уринишар...

Тўғри, бугунги шиддатли ва тезкор даврда вақтнинг қиймати юқори. Аммо сўзларни бузишга, она тилимизнинг олтин қондаларига амал қилмасликка ҳеч кимнинг ҳақи йўқ. Мен шу нарсага амин бўлдимки, бу каби ёзишмалар эгаларининг аксарияти қимматли вақтини ижтимоий тармоқлардаги бемаъни саҳифаларда ўтказишади.

Ёзилаётган матнлар ва уларга қолдирилган шарҳларда, ўзаро ёзишмаларда кузатилаётган саводсизлик ва ахлоқсизликни ҳечам ҳазм қилиб бўлмайди. Энг оғриқли нуқталардан бири – ахлоққа зид сўзлар постлар ва комментларда бемалол ишлатилаётгани. Сўзинишлар, уятсиз сўзлар муомала маданиятимизнинг қанчалар «юксалаётганидан» дарак беради.

Менимча, бундай ҳолатларга қарши курашишни, энг аввало, ўзимиздан бошлашимиз керак. Бир-биримизга ва ҳар тарафлама нотўғри ёзаётганларга даққи берсак ҳам, бу «кўргулик»нинг камайишига ҳисса қўшган бўламиз.

Зеро, савод ва ахлоқ миллатнинг маънавий қиёфасини белгилайди. Буни унутмайлик!

Нилуфар АБДУМАЛИКОВА, талаба

Изларингни Излайман, Алқор!

Ўйлар

Умр оқар сув янглиғ ўтаверар экан. Ортга боқсам, саксондан ошибман. Хоҳлай-мизми, йўқми, ўтган умримизни сарҳисоб қилишга мажбуримиз. Разм солсам, кўплаб касбдошларимиз, сафдошларимиз, тенгдошларимиз ҳам ҳаёт йўлларининг энг гўзал, ибратомуз томонларини гапириш, кўз-кўз қилиш, ёзишни маъқул кўрадилар. Бир томондан, бу тўғридир. Чунки одамлар, айниқса, ёшлар шундай нурли йўллардан ибрат олишлари керак, назаримда. Менга эса ортда қолган манзилларимнинг оғир таассуротли, тузатиб бўлмас хатоларга йўл қўйилган томонларини ёрқин воқеалар орқали кўрсатиб ўтиш маъқул кўринди. Зеро, кўп мақтангандан кўра бор ҳақиқатни тўлалигича баён этиш ҳам чуқур ва кўпроқ таъсир қилиши, аниқ ва тегишли хулоса чиқаришга бошлаши мумкин.

Шундай қилиб, ўтган асрнинг қирқ биринчи йилларда, айни баҳор чоғида туғилганлардан бири – мен эсимни таниганимдан бошлаб чертмак, рогатка (биз томонларда соққон ҳам дейишадди) ясаб, эрта баҳорда иссиқ ўлкалардан ташриф бу-юрувчи гўзал ва ранг-баранг кушчаларни бераҳимлик билан беармон қийратишим бор ҳақиқат эди! Баъзиларнинг номи ҳам эдимда: ола айғир, тўнғича, пашшақоқар, қизилча, қиймача... Бу каби митти кушчаларнинг вази бир-икки грамм тош босарди ё йўқ. Айни баҳор чоғларида далаларга чиқиб, соғиниб, зориқиб кузатаман-излайману, улардан бирон нишона учратмайман.

Табиятдаги шундай гўзалликларга қирон келтирган панжаларимни... Ҳа, бир воқеадан кейин... Бозорга бориш ва қайтиш йўлидаги Яққатутда ов қилаётгандим. Шохлар орасидаги митти чумчуқ боласи мени кўриб, бир барг ортига яширингандай бўлди. Сопқонга думалоқ тошчани жойлаб, зарб билан урсам, унинг боши бир томонга, танаси иккинчи томонга тўша бўлади! Севинганча бориб, ўлжамга қўл чўзим. Шу пайт

кимдир елкамдан тутди. Бошимни кўтариб қарасам, бошланғич синфларни ўқитадиган домламиз Нусратилла ака экан.

– Анави шўрликнинг аҳволига қара! – деди ўқитувчимиз қушчанинг жон бераётган бошига ишора қилиб. – Шу жонотниям Қодир Аллоҳ яратган-ку, унинг ҳам оламда яшашга ҳаққи бор эди-ку!..

Мен лол эдим, жиноят устида қўлга тушган айбдор ҳолатига тушгандим. – Бошқа қайтармайман, ишонинг менга, – дедим сопқон синдириб, сойга улқитира эканман.

– Ишондим сенга, – деди домлам ўз йўлида давом этар экан.

Йиллар ўтиб, табият ва табиятдаги жониворлар муҳофазаси асосий мавзуларимдан бирига айланди. Ёввойи жониворлар муҳофазаси бир тараф бўлса, ёввойи қўйлар, яъни алқорлар ҳимояси яна бир тараф бўлиб қолди. Чунки атроф-муҳитнинг энг гўзал жониворларидан бўлмиш алқорлар йил сайин камаймоқда эди. Қишлоғимиз Оқтош тоғлари этагиде жойлашгани учун Чимён чўққиларига тенгдош Қорақоя кенгликлари шундоққина кўзга ташланиб ту-

рарди. Ўшанда қор эртароқ тушган кезлар эди. Маҳаллий овчиларнинг «Алқорлар пайдо бўлибди-я», деган гаплари кулоққа чалиниб қолди. Бу хабар тезда ўткир кўзли ғоратчиларнинг кулоқларига етиб, ёввойи қўйларнинг ўзи туғул, излари ҳам қуришиб юборилди.

Кейинчалик ҳам браконьер, яъни табият ғоратчиларининг йўлларини тўсишининг иложи бўлмади. Қарабсизки, Қорақоя қирлари яна ўлик маконга айланди. Суриштириб кўрдим: «Ватанимизда алқорлар сақланиб қолган макон бормикан ўзи?!». Излай-излай, хушxabар эшитдим: Нурота тоғларида алқорлар муҳофазасига олинган экан. Худого шукр, ҳақиқат бор экан, чорасини топса бўлар экан-ку!

Вақтни фанимат билиб, алқорлар билан учрашиш ва уларга омонлик тилаш мақсадида Жиззах ва Навоий вилоятлари сари йўлга чиқдим. Вилоятлар раҳбарлари кўрсатмаларига асосан табият ҳимоячилари бизга ҳамроҳ бўлдилар. Афсуски, кун бўйи алқор у ёқда турсин, ноёб жониворларнинг изларини ҳам топа олмадик.

– Эртага йўлиқтириб, суратга ҳам оламиз, – дейишди ҳамроҳларим. – Бугун тоғ этагиде ашовчи табият ҳимоячиси

хонадониде ҳордиқ чиқаратувган кезлар эди. Эртаклар, яна алқорлар изига тушамиз...

Табият ҳимоячиси кекса овчилардан экан. Тун ярмигача хангомалашиб, қайнатма шўрвани зўр иштаҳа билан ичдик. Мириқиб дам олгач, азонда қари овчи бизларни уйғотиб, набирасига тайинлади:

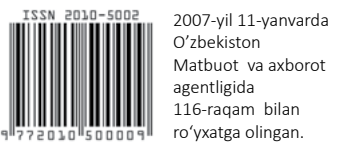
– Меҳмонларга албатта алқорларни кўрсат, қайтишда энг қари бир кўчқорини отиб, ола келинлар!

– Бу қанақаси?! – дедим мен ичимдан зил кетиб. – Биз алқорларни ҳимоя қилиш мақсадида келган бўлсак...

– Ёввойи қўйларнинг ҳам, эчкиларнинг ҳам эркаклари отиб, тартибга солиб турилмаса, подага зарари тегади, – деди қария рад этиб бўлмас ишонч билан. – Кечкурунги қайнатма ичидеги катта сўнгалар ниманики эканини билмадингизми? – Билмадим... – Алқорники эди, азизим! Шу дамда менинг қай аҳволга тушганимни ўзингиз тасаввур этиб кўринг...

Ҳамон тирик алқорларни излайман. Учратсам, изларини кўзларимга суртар эдим...

Асад АСИЛ, ёзувчи

«Ishonch» va «Ishonch-Doveerie» gazetalarini tahrir hay'ati:

Qudratilla RAFIQOV (tahrir hay'ati raisi), Ulug'bek JALMENOVI, Anvar ABDUMUXTOROV, Sayfullol AHMEDOV, Akmal SAIDOV, Ravshan BEDILOV, Qutlimurot SOBIROV, Suhrob RAFIQOV, Shoqimul SHOILOMOV, Hakimiddin PIRIMQULOV, Nodira G'OLYIBNAROVA, Anvar QULMURODOV

Mehrididdin SHUKUROV (Mas'ul kotib – «Ishonch»), Valentina MARSENKAY (Mas'ul kotib – «Ishonch-Doveerie»)

Bosh muharrir Husan ERMATOV

Bo'limlar: Kasaba uyushmalari hayoti – (71) 256-64-69 Huquq va xalqaro hayot – (71) 256-52-89 Milliy ma'naviy qadriyatlar va sport – (71) 256-82-79 Xatlar va muxbirlar bilan ishlash – (71) 256-85-43 Marketing va obuna – (71) 256-87-73

Hududlardagi muxbirlar: Qoraqalpog'iston Respublikasi – (+998-97) 506-86-98

Andijon viloyati – (+998-99) 889-90-23 Buxoro viloyati – (+998-91) 406-43-24 Jizzax viloyati – (+998-99) 889-90-34 Namangan viloyati – (+998-99) 889-98-02 Navoiy viloyati – (+998-99) 889-90-28 Samarqand viloyati – (+998-99) 889-90-26 Sirdaryo viloyati – (+998-99) 889-98-55 Surxondaryo viloyati – (+998-99) 889-90-32 Farg'ona viloyati – (+998-99) 889-90-24 Xorazm viloyati – (+998-99) 889-98-01 Qashqadaryo viloyati – (+998-99) 889-90-27

«Ishonch»dan olingan ma'lumotlarda manba sifatida gazeta nomi ko'rsatilishi shart. Mualliflar fikri tahririyat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin.

Navbatchesi muharrir: A. Haydarov

Musahhihlar: D. Xudoyberganova, D. Ravshanova

Sahifalovchi: H. Abdujalilov

Bosishga topshirish vaqti – 17:50 Topshirildi – 18:20

Bahosi kelishilgan narxda

Manziliimiz: 100165, Toshkent shahri, Buxoro ko'chasi, 24-uy. E-mail: ishonch1991@yandex.uz

Tahririyat hisobraqami: 2021 0000 0004 3052 7001, ATIB «Ipoteka bank» Yashnobod filiali, bank kod: 00959, STIR: 201133889, OKED: 58130

Gazeta haftanaba shanba, payshanba va shanba kunlari chiqadi. Gazeta «Ishonch»ning kompyuter markazida teriladi va sahifalandi.

Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi. Hajmi 2 bosma taboq. Buyurtma G-213 Nashr ko'rsatkichi: 133

Umumiy adadi 31576 14752 nusxasi «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida chop etildi.

Korxonalar manzili: Toshkent shahri, Buyuk Turon ko'chasi, 41-uy.

Масал-фельетон

Томда товук ётади, жақу...

Хотин дегани жоннинг эгови экан. Уйландиму бошим баалога қолди. Асал оғи тугамасиданоқ турткилай бошлади. Ҳаммасидан ҳам «Ётавериб моғорлаб кетгансиз», деган гапи жон-жонимдан ўтиб кетди. Бор-э, деб Тошкентга сурвордим.

Тақдиримиз ўхшаш Шилдирвой амакимникидан кўним топдим. Қон бир-да, амаким ҳам айнан ўзимга ўхшайди. Юлдузга бемалол нарвонсиз чиқиб тушаверади.

– Оббо Ваққосвой хиян-эй, на касбинг, на хунаринг бўлмаса, қўлингдан нима келди? – деди у пешонасини тириштириб.

– Қўшиқ айтаман, мактабдаги арча байрамларида ҳам айтганман, – дедим кўзимни лўқ қилиб. «Қани, эшитайлик-чи», деганидан сўнг ашулани бошладим: «Томда товук ётади, жақу...».

Ширали овозим бор-да, қўшиғимни эшитиб, амакимнинг афти аччиқ бодом егандек буришиб кетди. Пешонаси тиришди.

– Бир аранжировкачи оғайним бор, эртага бориб учрашайлик, – деди кўнглимни кўтариб.

Эй, бу аранжировкачиларга озинг бўлса, бўлди экан. Битта бастакорни топиб шундай қўшиқ яратдики, ўзим ҳам турган жойимда уйнаб кетавердим. Замоннинг ривожланганини қаранг. Микрофонни ушлаб турсанг бўлди, асбобнинг ўзи куй чалиб, қўшиқ айтади. Фақат уйнаб кетмагани сал чатоқ экан.

Хуллас, саҳна юзини кўрдим. Қўшиқларим ҳам 4-5 тага кўпайди. Амаким кўмагида ойнаи жаҳонда ҳам қуйлаб бердим. Кўча-кўйда баъзи одамларнинг «Фалончи артист-ку, наҳотки, тириги шу бўлса...» деган гапларидан бир қарич ўсаман. Юриш ҳам, туриш ҳам ўзгарди.

Бир куни Шилдирвой амаким «Энди вилоятларга бориб, концерт дастурингни намойиш этишимиз керак», деб қолса бўладики. «Кўйинг, амаки, қишлоқларда

«Томда товук»ни мушздай бола ҳам айтaveraди, дедим ҳижолат тортиб. Ахир, менинг концертимга ким ҳам чипта оларди.

– Э, нодон, сен замондан орқада қолганга ўхшайсан. Ҳозир томошабин чиптага эмас, чипта томошабинга борадиган бўлган. Ҳаммасини ўйлаб қўйганман, – деди амаким пешонамга нуқиб.

Мен у кишига тан бердим. Олис вилоятдаги илк концертим. Зал лиқ тўла мухлис. Бошловчи «Ўзбек шоусининг мега юлдузи Ваққосбек Тонгботаровни саҳнага таклиф қиламиз», деганида янграган гулдрос қарсақлардан озғим ланг очилиб, турган жойимда қотиб қолибман. Кимдир саҳнага судраб олиб чиқди...

Концертдан сўнг амаким қўлимга бир даста пул тутқазиб, кўзини қисиб қўйди. Кейин билсам, бу концертимнинг битта чипта пулига битта рўзгорнинг қозониде бир ой гўшт қайнар экан.

Эй, ишонасизми, ҳозир каминанинг концертига кассадан чипта тополмайсиз. Ўлай агар, рост. Шилдирвой амаким шогирдлари билан боғлам-боғлам қилиб, ташкилотларга тарқатиб ташлайди. Ўзим кўрганман, унинг катта-катта акалари бор. Бир кўнгирак билан бутун бир вилоятдаги ташкилотларга сўзини ўтказса олади. Албатта, бизам жа ноинсоф эмасмиз, чипта ол деб, ҳеч кимни қийнамаймиз. Давлат газнасидан шундай кўчириб берса, бўлди. Катта акалар билан енг учиде муомала қилиб қўйганмиз. Жа бўлмаса, ташкилот мутасаддилари билан даромаднинг фоизига келишиб кетаверамиз.

Аммо яқинда бир ёмон иш бўлди. Ҳомийларимиз фахрийлари маданий дам олдираман, деган ниятда салкам минг кишилиқ зални чол-кампираб билан лиқ тўлдиришибди. Мен «Томда товук»ни энди бошлагандим, бир тажанг отахон ирғиб ўрнидан турди-да, «Йиғиштир-э шақир-шуқуриг-

ни, яхшиси, «Муножот»ни айт!» деб қолди. Қани энди, бу тил кўрғур айланса. Нима бўлса-бўлар дедим-да, янги ашулам – «Кўзинг сузма менга энди, Санобар»ни бошлаб юбордим. Ҳар туғул, бир қайвони момо мени кўллаб-қувватлади. У қошларини учириб, уйинга тушганди, чолларнинг бари шунга андармон бўлди-қолди.

Энди санъат шунақа-да. Концертга иккита қизикчини ёллаб келсангиз, данғир-дунғур билан икки-уч соат ўтиб кетади. Бизнинг шу даргоҳда кўзимиз очилиб, анча улғайдики...

Кечирасиз, нима деяпсиз?.. Ҳа, тушундим, ҳол-жонимга қўймаган хотинимни сўраясизми? Элга танилгач, ўша битта гапи учун қавушини тўғрилаб қўйдим. Ҳозир атрофимда жилпанг-жилпанг қилиб юрган Нозига уйланиб олганман.

Қолаверса, кейинги пайтларда Шилдирвой амакимнинг гоёси асосиде бизнесга ҳам қўл урдим. Мусаффо булоқдан маъданли сув чиқармоқчимиз. Чуқурлиги 80 метрлик қудуқ қаздирдик. Сувнинг идиши биқинидаги қоғозга 5 хил концерт билан бойитилган деган ёзувини ёпиштириб қўйсак, бас...

Нима, бу булоқнинг эмас, қудуқнинг зах суви-ку, дейсизми? Соддасиз-да, биродар. Саксон метр қазганимизда ернинг остки қисмида яшовчиларнинг баланд тоғи олдидан чиқиб қолди. У ердаги булоқлардан шарқираб сув оқиб ётибди. Одамлар сабзи-шолғом сугоришар экан. Ана шу сувни қувурга ҳайдаб, қудуғимиз тагидан улаб қўйдик. Ҳозир битмайдиган ишининг ўзи йўқ-ку, окам. Қайси ташкилот-дансиз ўзи, концертларда кўринмайсиз...

Ваққосвой Тонгботаровнинг кўнгли кечинмаларини Нурилла ШАМСИЕВ оққа кўчирди.

Нега шундай деймиз? ОЙГА ҚАРАБ АДАШСАНГ, ОТИНГНИ «ОЛТИН ҚОЗИҚ»ҚА БОҒЛА

Шотурсун Шомақсудов ва Шухрат Шораҳмедовнинг 2001 йили «Ўзбекистон миллий энциклопедияси» давлат илмий нашриётида chop этилган «Маънолар маҳзани» китобида ёзилишича, бошқа кўплаб мақолларимиз сингари бу нақлнинг ҳам ўзига хос келиб чиқиш тарихи бор. Халқимиз бу мақол орқали қоронғу тунда қолиб кетган йўловчиларга адашмаслик ва йўл топиш сирларини ўргатган. Чунки ўтмишда узоқ сафарларга отланганлар, бепоён даштун биёбонлар орқали ўтиб бораётганлар ўша кезларда компас яратилмагани боис баъзан йўлдан адашилари эҳти молдан холи бўлмаган. Ана шундай вазиятларда Кутб юлдузи, халқ таъбири билан айтганда, «Олтин қозик» уларнинг жонига оро кириб, муҳим йўл кўрсаткич вазифасини ўтаган.

Хўш, қандай қилиб? Бу юлдуз самоддаги жамики юлдузлар орасиде энг муҳимларидан ҳисобланади. Дунёнинг шимолий кутбига жуда яқин турган чоғида ҳаммаша шимол тарафини кўрсатади. Шунинг учун ҳам қадимий аждодларимиз ундан шимолни кўрсатувчи восита сифатида фойдаланганлар.

Дарвоқе, агар сиз Кутб юлдузига тўппа-тўғри қараб турсангиз, олд томонингиз – шимол, орқа томонингиз – жануб, ўнг тарафингиз – шарқ, сўл тарафингиз – ғарб бўлади.

Кутб юлдузининг қозикқа қиёсланишининг ҳам ўзига хос сабаби бор. У эрининг хаёлий ўқи ўтадиган нуқтага яқин тургани учун киши назариде ба-милоли қоқилган қозикдай бир жойдан кўзгалмай ва у ён-бу ёнга қимирламай туради. Шунга кўра, ота-боболаримиз уни «Темир қозик» ва «Олтин қозик» деб аташган.

Энди мақолнинг ойга таллуқли жиҳати ҳақида. Маълумки, ой бир жойда барқарор турмайди. Инчунин, унга ишонган йўловчи йўлдан адашди. Халқимиз шунга эътиборда тутиб, «Агар ойга қараб юриб, адашиб қолсанг, отинг-жонига оро кириб, муҳим йўл кўрсаткич вазифасини ўтаган.

Маскур мақолнинг «Қароқчининг сунянгани – Олтин қозик», «Қароқчининг сунянгани – Етти қозик» деган муқобиллари ҳам бор.

Абдунаби ҲАЙДАРОВ тайёрлади.

Эълонлар

«Ташкент шаҳар Ер тузиш ва кўчмас мулк кадастр хизмати» давлат корхонаси томонидан Юсупова Шарифахон Турғунбаева 25.10.2021 йилда Водник массиви 178-уй, 38-хонадонга эгаллик ҳуқуқини берувчи 0021/15116 рақамли ордер йўқолгани сабабли бекор қилинади.

Янгийўл шаҳар Ер тузиш ва кўчмас мулк кадастри томонидан Янгийўл шаҳар, Навоий кўчаси, 78-уй учун Мустафаева Зейнеб номига берилган уйнинг ҳам кадастр ҳужжатлари йўқолгани сабабли бекор қилинади.

Ташкент политехника касб-хунар коллежи томонидан 2012 йилда Соҳназарова Тулғаной Абдуназар қизи номига берилган К№2727245 рақамли диплом йўқолгани сабабли бекор қилинади.

Ўзбекистон касба уюшмалари Федерацияси Самарқанд вилояти кенгаши жамоаси Тадбиркорлик, бизнес ва хизмат кўрсатиш соҳалари ходимлари касба уюшмаси Самарқанд вилояти кенгаши раиси Бобиржон Алиевага опаси **Зейниссо АЛИЕВА** вафот этгани муносабати билан таъзия изҳор этади.